

ခရစ်ယာန် သာသနာပြု ကလေးစစ်သားများ

သမိုင်းမှတ်တမ်းအရ ကလေးလူငယ်များ၏ ဆန္ဒအလျောက်လှုပ်ရှားမှု ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်ဆင်ရေးများကို ၁၂၁၂ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်နှင့် ဂျာမဏီတို့၌ ဖြစ်ခဲ့သည်။ သူတို့သည် မိမိတို့ အနေဖြင့် အကုသိုလ်ကြီးနေသော လူကြီးပိုင်း ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်သည်များအား လွှမ်းမိုးနိုင်မည်၊ လက်နက်ဖြင့် မအောင်နိုင်ခဲ့ရာများကို ယုံကြည်မှု တန်ခိုးဖြင့် အောင်မြင်နိုင်မည်ဟု ယုံကြည်စိတ်ချခဲ့သည်။ များစွာသော နယ်ဘုန်းကြီးများနှင့် မိဘများမှ ထိုကလေးလူငယ်များ၏ ဘာသာရေး စိတ်သန်မှုများကို အားပေးခဲ့သည်။ ပုပ်ရဟန်းမင်းနှင့် ရာထူးမြင့် ဘုန်းကြီးများမှ ဆန့်ကျင်တားဆီးခဲ့သော် လည်း ၎င်းတို့၏ တားဆီးမှုများမှာ မအောင်မြင်ခဲ့ချေ။ ဂျာမန်မှ နီကိုးလာ့စ် ဦးဆောင်သော ထောင်ပေါင်းများစွာ ကလေး လူငယ် စစ်သည်တော်များမှာ အီတလီသို့ ချီတက်ခဲ့၍၊ ထိုမှ သုံးပုံတစ်ပုံမျှသာ အောက်ပံတောင်တန်းအား အသက်ရှင်လျှက် ကျော်ဖြတ်နိုင်ပြီး ဂျီနီအာသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ အခြားတစ်ခုမှာ မာဆီးလဲ့စ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုမှ ကံကောင်းထောက်မ သူများသာ မိမိတို့၏ နေရပ်သို့ ဘေးကင်းစွာ ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့ပြီး အများစုမှ မာဆီးလဲ့စ်၌ ကျေးကျွန်အဖြစ် ရောင်းစား ခံလိုက်ရတော့သည်။ ထိုရောင်းစား ခံလိုက်ရသော လူငယ်များ၏ ကံကြမ္မာမှာ မည်သို့ ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း သမိုင်းပညာရှင်များမှ တိကျသော အဖြေကို မပေးနိုင်သေးချေ။^၁

ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်ဆင်ရေး ပဉ္စမအကြိမ် ၁၂၁၇- ၁၂၂၁

ခရစ်ယာန်တို့၏ စုပေါင်းဝတ်ပြုခြင်း၊ ဘုရားရှိခိုးခြင်းနှင့် တရားဟောပြောခြင်း စသည့် ဘာသာရေး လှုံ့ဆော်မှုများ တစ်ဆင့် အခြားသော ခရစ်ယာန်သာသနာပြုစစ်ချီရေးကို ဦးတည်လာခဲ့ပြန်သည်။ ယင်းမှာ ၁၂၁၅ ခု လက်ထရင် ခရစ်ယာန် သံဃာ ယနာ စတုတ္ထအကြိမ် စုဝေးပွဲ၌ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ အစီအစဉ်မှာ ဂျေရုဆလင်အား ပြန်လည် သိမ်းပိုက်ရန် မျှော်မှန်းခဲ့ပြီး- ပထမ အသုတ်မှ ဂျေရုဆလင်အား ပြန်လည်သိမ်းပိုက်ရန် ဩစတီးယားနှင့် ဟန်ဂေရီတို့မှ ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်သည်များမှာ ဂျေရုဆလင် ဘုရင်ခံနှင့် အန်တီအုတ် မင်းသားတို့ဖြင့် ပူးပေါင်းခဲ့သည်။ (ထိုစဉ်က ဂျေရု ဆလင် ဘုရင်ခံအဖြစ် ခရစ်ယာန် သာသနာပြုဝင်ကိုသာ မွတ်စလင်များက ခန့်အပ်ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။) ဒုတိယ အသုတ် မှာ ခရစ်ယာန်သာသနာပြု စစ်တပ်များက အီဂျစ်ရှိ ဒင်မက်တရကို ၁၂၁၉ ခုတွင် သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သည်။ ပုပ်ရဟန်း မင်း၏ တိုက်တွန်းလွှာ အမိန့်ပြန်တမ်းဖြင့် ကိုင်ရိုအား ၁၂၂၁ ခုနှစ် ဂျူလိုင်လ တွင် သဲသဲမဲမဲ တိုက်ခဲ့သည်။ အီဂျစ်အုပ်ချုပ် ရေးမှု အယူဘစ် စူလ်တန် အလ် ကမားလ် ၏ ညစစ်ဆင်ရေးများမှာ အားကောင်းလှပြီး ခရစ်ယာန် သာသနာပြုကျူးကျော် သူများ အတုံးအရှုံး သေကြေရလျက်- ၎င်းတို့၏ ရိက္ခာလမ်းကြောင်းအား ဖြတ်တောက်နိုင်ခဲ့သဖြင့် ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်သား များမှာ အလ်ကမားလ်ထံ၌ အညံ့ခံလက်နက်ချခဲ့ရသည်။ သို့ဖြင့် ကမားလ်သည် ဥရောပနှင့် ၈ နှစ် ငြိမ်းချမ်းရေး စာချုပ်ကို လက်ခံ၍ စစ်ရပ်စဲပေးခဲ့သည်။

စစ်ပွဲကာလ အတွင်း နယ်မြေအုပ်ချုပ်ရေးမှု ကမားလ်က ဘိုင်ဇန်တိုင်အင်ပါယာ တွင်းမှ မည်သည့် ခရစ်ယာန်၏ ခေါင်းကို ယူခဲ့သည် ဖြစ်စေ ရွှေဒင်္ဂါးဆုပေးမည်ဟု ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၁၂၁၉ ခုနှစ် အတွင်း အလ်ကမားလ်နှင့် စကားပြောရန် အစီ အစဉ်ဖြင့် အစီစီမှ ခရစ်ယာန် ဆရာတော် စိန့် ဖရန်စစ်သည် ဒင်မက်တရ စစ်မြေပြင်ကို ဖြတ်ကျော်လာခဲ့သည်။ သူနှင့် သူ ပေါင်းဖော် အီလူမီနက်တပ်တို့မှာ ဖမ်းဆီးခံရလျက် ဘုရင်စူလ်တန်ထံသို့ ခေါ်ဆောင်သွားခြင်း ခံရခဲ့ရသည်။ စိန့်ဖရန်စစ်၏ ဘဝတာအတွင်း အရေးပါသော ခရစ်ယာန် ဆရာတော် စိန့် ဘိုနာဗင်ချာ၏ ပြောကြားချက်အရ မွတ်စလင်ဘုရင် စူလ်တန် အား စိန့်ဖရန်စစ်မှ လွန်စွာ သဘောတွေခဲ့သဖြင့် ဆရာတော်သည် ဘုရင်မင်းမြတ်ထံပါး၌ ကာလအတော်ကြာ နေထိုင်ခဲ့ သည်။ ဘုရင်မင်းမြတ်မှလည်း ဆရာတော်အား ဘေးကင်းချမ်းသာစွာ ထားလျက် လိုအပ်သည်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဖြည့်ဆည်းပေးခဲ့ရာများ အနက်မှ ဘုရားဝတ်ပြုလိုသူများအား အသံပေးခေါ်ယူသည့် ခရာ တစ်ခုအား ဆရာတော်မှ ခုံ မင်ခဲ့သည်။ တဖြေးဖြေးနှင့် ဆရာတော်သည် ဂျေရုဆလင်၌ ဖရန်စစ် အသင်းသားများ ကွန်မြူနီတီကို ထူထောင်ခဲ့လေ သည်။

ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်ဆင်ရေး (ဆဌမ အကြိမ်) ၁၂၂၈-၁၂၂၉

ပြည့်ရှင်မင်း ဖရစ်ဒရက် ၂ (ဘယ်)နှင့် အလ်ကမားလ် (ညာ) Giovanni Villani ၏ *Nuova Cronica* လက်ရေးမူမှ

၁၂၂၈ ခုတွင် ပြည့်ရှင်မင်း ဖရစ်ဒရက် ၂ မှာ ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်ဆင်ရေး တစ်ခု ပြုလုပ်ရန် မကြာခင် သံဗိဇ္ဇာန်ချသော်လည်း ပုပ်ရဟန်းမင်း ဂရီဂိုရီ ၉ နှင့် ဆက်သွယ်မှု ပြတ်တောက်ခြင်းကြောင့် သူ့ကြွေးကြော်မှုမှာ အသက် ဝင်မလာခဲ့ချေ။ သို့သော် သူသည် ဘရင်ဒက်စ်မှ ရေကြောင်းခရီးဖြင့် ချီတက်ခဲ့ပြီး စိန့်ဂျင်ဒ်အာခရီသို့ ဆိုက်ကပ်ခဲ့သည်။ သို့သော် တိုက်ပွဲ တစ်ကြိမ်မှ မဖြစ်ဘဲလျက် အီဂျစ် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး အလ်ကမားလ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး စာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ ထိုစာချုပ်တွင် မွတ်စလင်များက Al-Aqsa Mosque, အလ်အ့က်ဆာ ဝတ်ကျောင်းတော်နှင့် Dome of the Rock ကုဘာအလ်ရှာက်ကရာ ဝတ်ကျောင်းတော်အား ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်နိုင်ပြီး ခရစ်ယာန်များမှ ဂျေရုဆလင်နယ် အများစုနှင့် အာခရီကမ်းမြောင်းဒေသထိ အုပ်ချုပ်ခွင့် ရခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဖရစ်ဒရက် အနေဖြင့် မမျှော်လင့်ဘဲ အောင်မြင်မှုများ ရရှိခဲ့သည်။ ၁၂၂၅ ခုနှစ်တွင် ဖရစ်ဒရက်သည် ဂျေရုဆလင် ဘုရင့်သမီးတော်လေး ယိုလန်ဒါနှင့် လက်ဆက်ခဲ့သည်။ မင်းသမီးလေးကွယ်လွန်ပြီး ၁၂၂၈ ခုနှစ်တွင် ဖရစ်ဒရက်သည် သူ့ကိုယ်သူ ဂျေရုဆလင်၏ ဘုရင်ဘွဲ့ကို ခံယူခဲ့သည်။^၂ ကမားလ်၏ ခရစ်ယာန်များ အနေဖြင့် ဂျေရုဆလင်အား အုပ်ချုပ်ခွင့်ပေးခြင်း အပေါ် မွတ်စလင် အများစုကြီးမှ စိတ်မချမ်းသာခဲ့ချေ။ သို့ဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးစာချုပ်မှာ ဆယ်နှစ်ခန့်ပင် မရပ်တည်နိုင်ခဲ့ဘဲ မွတ်စလင်များမှ ဂျေရုဆလင်အား သိမ်းပိုက်အုပ်ချုပ်ခဲ့လေတော့သည်။^၃

ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်ဆင်ရေး (သတ္တမ အကြိမ်) ၁၂၄၈-၁၂၅၄

၁၂၄၃ ခုနှစ် တွင် အီဂျစ်နှင့် ခရစ်ယာန် ဆော်လမွန်အသင်းတော် သာသနာပြု စစ်သားများ အကြား ပဋိပက္ခဖြစ်ခဲ့ပြီး ပုပ်ရဟန်းမင်းမှ ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်ဆင်ခွင့်ရန် စိတ်သန်ခဲ့ပြန်သည်။ ထိုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ခရစ်ယာန်များမှ ရာဇသံပေးလိုက်သော ခွာရီစ်ဇမန် စစ်သားများက ဂျေရုဆလင်သို့ အကြီးအကျယ် တန်ပြန်တိုက်ခိုက်လေတော့သည်။ သို့ဖြင့် ဂါဇာဒေသရှိ လာဇိုဘီမှ ခရစ်ယာန်သာသနာပြု စစ်သားများမှာ တိုက်ပွဲတွင်းသို့ ဆွဲသွင်းခံလိုက်ပေသည်။ သို့သော် ခရစ်ယာန် သာသနာပြုစစ်သားများနှင့် ၎င်းတို့၏ ကြေးစား ဘီဒိုအင်များမှာ ၄၈ နာရီ အတွင်း၌ပင် ခွာရီစ်ဇမန်- ဘိုင်ဘာစ် တပ်တို့၏ အပြီးအပြတ် နှိမ်နင်း ခြင်းကို ခံလိုက်ရသည်။ သမိုင်းပညာရှင်များက ဤစစ်ပွဲသည် ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်ဆင်ရေးဖြင့် ထူထောင်ခဲ့သော အုပ်ချုပ်ရေးနယ်မြေများ ဒူးထောက်အရုံးပေး သေတွင်းသို့ ပို့ခဲ့သော တိုက်ပွဲဟု သုံးသပ်ကြပေသည်။

ပြင်သစ်ဘုရင် လူးဝစ် ၉ မှ အီဂျစ်အား ဆန့်ကျင်၍ ၁၂၄၈ မှ ၁၂၄၅ အတွင်း ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်ဆင်ခွင့်ရန် စည်းရုံးလျက် အသစ်ပြုလုပ်ထားသော ပြင်သစ် တောင်ပိုင်းရှိ ဆိပ်ကမ်း အီဂတ်စ် မော်တီးမှ စစ်ချီခဲ့သည်။ သို့သော် လမ်းတစ်လျှောက်၌ပင် ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်သည်များမှာ သေချာကျနစွာ ခြေမှုန်းခံရပြီး ကိုင်ရီသို့ ချီရာလမ်း၌ ဘုရင်

လူးဝစ် အဖမ်းခံလိုက်ရသည်။ ဘုရင် လွတ်မြောက်ရေး အတွက် အာရပ်တို့အား စစ်လျှော်ကြေး ကြီးမားစွာ ပေးခဲ့ရပြီး ခရစ်ယာန် သာသနာပြုစစ်မှာလည်း ရပ်စဲ သွားရပြန်သည်။^၇

ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်ဆင်ရေး (အဌမ အကြိမ်) ၁၂၇၀

၁၂၇၀ ခုနှစ်တွင် ဘုရင်လူးဝစ်သည် သူ့အကြံပေးတို့၏ အကြံပေးမှုကို လျစ်လျူရှုလျက် မြောက်အာဖရိကရှိ အာရပ်တူးနစ် နယ်သို့ စတင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ပြန်သည်။ သူ၏ စစ်ချီချိန်မှာ နွေးပြင်းရာသီ ဖြစ်နေသဖြင့် ခရစ်ယာန်သာသနာပြုစစ်သည်တို့မှာ ရောဂါဘယဒဏ်ကို အကြီးအကျယ်ခံရကာ သေဆုံးရပြန်သည်။ ဂျေရုဆလင်သို့ သိမ်းပိုက်ရန် အားသန်စိတ်ဖြင့် နောက်ဆုံး တိုက်ပွဲဟု အားခဲတိုက်သော တိုက်ပွဲတွင် ဘုရင်လူးဝစ်ကိုယ်တိုင် ကျဆုံးခဲ့ပြန်သည်။ သို့ဖြင့် ခရစ်ယာန်တို့၏ ရည်မှန်းချက် မပြည့်ဘဲ သာသနာပြု စစ်ဆင်ရေး တစ်ကြိမ် ကျဆုံးခဲ့ရပြန်သည်။^၈

ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်ဆင်ရေး (နဝမ အကြိမ်) ၁၂၇၁-၁၂၇၂

လေးဗင့်မှ ခရစ်ယာန် သိမ်းပိုက်ထူထောင်သည့် နိုင်ငံများ

၁၂၇၁ ခုနှစ်တွင် ဘုရင်လူးဝစ်နှင့် အပေါင်းပါတို့၏ ၈ ကြိမ်မြောက် ခရစ်ယာန် သာသနာပြု စစ်ဆင်ရေး ကျဆုံးခဲ့ရပြီး နောက် အင်္ဂလန်မှာ အက်ဝင် ၁ ၏ အနာဂါတ်ရည်မှန်းချက်မှာ အီဂျစ်မှ ဘိုင်ဘာ့စ် တပ်အား နှိပ်ကွပ်ပစ်ရန် ဖြစ်လာပြန် သည်။^၉

ထိုနှစ်တွင်ပင် အီဂျစ်မှ မန်လွတ်ခံမင်းတို့၏ အင်အားကို ကြောက်ရွံ့လာသော ခရစ်ယာန်များက ပြင်သစ်-မွန်ဂို မဟာမိတ် အဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းနိုင်မည်ဟု မျှော်လင့်ချက်လည်း ထားခဲ့သည်။ အီလ် ခန်းနိတ် မွန်ဂိုတို့မှာ ခရစ်ယာန်အား စိတ်ပါသည်ဟု ပြင်သစ်တို့က ခံစားလျက် ပြင်သစ်မင်သားများမှာ မွန်ဂိုတို့အား စိတ်ပါလက်ပါ စည်းရုံးခဲ့သည်။ သူတို့ ခရစ်ယာန် သာသနာ ပြုများ၏ အကြိမ်ကြိမ် ကြိုးပမ်းခဲ့သော အရှေ့အလယ်ပိုင်း ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်ရေး၌ ကူညီရန် အားကိုးခဲ့သည်။^{၁၀} မွန်ဂို များမှ တောင်ဖက်ပိုင်း ဒေတ်စကတ်ထိ အောင်မြင်စွာ တိုက်ခိုက်နိုင်ခဲ့သော်လည်း ခရစ်ယာန် သာ သနာပြုစစ်သည်များနှင့် အတူ အနောက်ဘက်မှ တိုက်ပွဲဝင်သူများမှာ မွတ်စလင်တို့၏ တော်လှန်မှုဒဏ်ကို မရှုမလှ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ အထူးသဖြင့်

၁၂၆၀ ခု အင်ဂျူလတ် တိုက်ပွဲတွင် ခရစ်ယာန်သာသနာပြုနှင့် အပေါင်းပါတို့ အကြီးအကျယ် ရုံးနှိမ့်ခဲ့လေသည်။ ဘိုင်ဘုတ် စစ်သည်တော်များ ဦးဆောင်သည့် မန်လွက်များမှာ စိတ်ဓါတ်ခိုင်မာစွာဖြင့် အရှေ့အလယ်ပိုင်းသို့ ဝင်လာသော ကျူးကျော် သူပြင်သစ်တို့အား ရှင်းထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။ ၁၂၆၈ ခု အန်တီအုတ်၊ ၁၂၈၉ ခု ထရီပိုလီနှင့် ၁၂၉၁ ခု အာခရီတို့ ကျဆုံးခြင်းနှင့် အတူ ထွက်မပြေးနိုင်သော ခရစ်ယာန်သာသနာပြု ကျူးကျော်သူတို့အား သုတ်သင်ပစ်ခြင်း သို့မဟုတ် ဖမ်းဆီးကျေးကျွန်ပြု လိုက်ခြင်းများဖြင့် ဥရောပသားတို့က အတင်း အဓမ္မ သာသနာပြုလျှက် ထူထောင်ထားသော နိုင်ငံများအားလုံး ဆိတ်သုန်း သွားခဲ့လေတော့သည်။^၁

သို့ပြီးနောက်

ဆီးရီးယားမှ ၃ ကီလိုမီတာမျှ ကွာဝေးသည့် ရှဒ် ကျွန်းအား ပြင်သစ် ခရစ်ယာန် စစ်သူရဲကောင်းများမှ နှစ်ပေါင်းများစွာ သိမ်းပိုက်ထားခဲ့သည်။ သို့သော် ၁၃၀၂ ခု စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် မန်လွက်တို့၏ လက်တွင်းသို့ လုံးဝ ကျသွား လေတော့သည်။ ခရစ်ယာန် သာသနာပြုများ၏ နိုင်ငံမဟုတ်၊ လက်တင်အင်ပါယာတွင်း နိုင်ငံလည်း မဟုတ်သော်လည်း စစ်စလီယား အာမေးနီးယန်း ဘုရင့်နိုင်ငံသည် ခရစ်ယာန် သာသနာပြုများအား ထောက်ခံအားပေးလျှက် နှစ်ပေါင်း ၃၄ နှစ်ကြာ ရပ်တည်ခဲ့သည်။ ထိုနိုင်ငံသည်လည်း ၁၃၇၅ ခုနှစ်တွင် မန်လွက်တို့၏ အုပ်ချုပ်ခံ ဖြစ်သွားခဲ့တော့သည်။ ဂျေရုဆလင်နှင့် မပသတ်ဘဲ သီးခြားနေသော ခရစ်ယာန် သာသနာပြုများ၏ နယ်များမှာ နှစ်ပေါင်း အတော်ကြာ ရပ်တည်ခဲ့နိုင် သည်။ စစ်သူရဲကောင်း စိန့် ဂျွန်၏ အုပ်ချုပ်နယ် ဖြစ်သော ရိုဒီကျွန်းမှာ ၁၅၂၂ ခုထိ ရပ်တည်ခဲ့ပြီး စိန့်ဂျွန်၏ သာသနာပြု စစ်သည်များမှာ မောလ်တာသို့ ပြောင်း ရွှေ့သွားပြီး ၁၇၉၈ ထိ အုပ်ချုပ်ရေး ထူထောင်ခဲ့သည်။^၂

၁။ Dana C. Munro, "The Children's Crusade," *The American Historical Review*, Vol. 19, No. 3 (Apr., 1914), pp. 516-524 [in JSTOR](#); and Norman P. Zacour, "The Children's Crusade," in R. L. Wolff, and H. W. Hazard, eds., *The later Crusades, 1189-1311* (1969) pp. 325-342, esp. 330-37 [online edition](#)

၂။ Ernest Kantorowicz, *Frederick the 2nd: 1194-1250* (1957)

၃။ Christopher Tyerman, *God's War: A New History of the Crusades* (2006) pp. 106–124

၄။ Joseph R. Strayer, "The Crusades of Louis IX," in R. L. Wolff and H. W. Hazard, eds., *The later Crusades, 1189-1311* (1969) pp. 487-521 [online edition](#); Peter Jackson, *The Seventh Crusade, 1244-1254* (2007) [excerpt and text search](#)

၅။ Joseph R. Strayer, "The Crusades of Louis IX," in R. L. Wolff and H. W. Hazard, eds., *The later Crusades, 1189-1311* (1969) pp. 487-521 [online edition](#)

၆။ Dore's Illustrations of the Crusades By Gustave Dore, Dore

၇။ David Nicolle, *Crusader Warfare Volume II: Muslims, Mongols and the Struggle against the Crusades* (2007)

၈။ Hetoum II (1289-1297); "Third Crusade: Siege of Acre". Historynet.com. http://www.historynet.com/wars_conflicts/ancient_medieval_wars/3028006.html?showAll=y&c=y. Retrieved 2010-04-18.

© William Lannin, *Historic review of the order of the knights hospitallers of St. John of Jerusalem, of Rhodes, and Malta* (1922) [online edition](#)